
Enquesta de salut de Catalunya

L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya

Resultats principals de l'ESCA 2017. Resum executiu

Directora general de Planificació en Salut

Pilar Magrinyà

Responsable de l'edició

Anna Mompert

Autoria

Antonia Medina i Anna Schiaffino

Assessorament metodològic

Manuela Alcañiz, Montserrat Guillén, Susana López, Mari Ángeles Martínez i Òscar Miquel.

© 2018, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Edita:

Direcció General de Planificació en Salut

1a edició:

Barcelona, maig de 2018

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL:

salutweb.gencat.cat/esca

Índex

1. Estat de salut	4
2. Comportaments relacionats amb la salut	7
3. Ús de serveis sanitaris i grau de satisfacció	10

Resultats principals

1. Estat de salut

- Vuit de cada deu persones de la **població general** fan una **valoració positiva del seu estat de salut** (83,6% els homes i 77,9% les dones). Aquesta percepció empitjora a mesura que les persones pertanyen a grups de més edat (sobretot a partir dels 45 anys), entre les persones de classes socials menys afavorides (77,9% la classe III i 88,5% la classe I) i entre les que tenen nivells d'estudis més baixos (59,6% els que no tenen estudis o tenen estudis primaris i 88,4% els universitaris). Tant en general com per a cadascuna d'aquestes variables, les dones perceben la seva salut pitjor que els homes. Només la Regió Sanitària Girona (84,6%) té un percentatge de població amb percepció positiva de l'estat de salut superior al de Catalunya (80,7%). Des de 1994 fins a 2012, el percentatge de persones que valoren el seu estat de salut com a positiu ha augmentat i a partir d'aquest any es manté estable, tant en homes com en dones.
- Una quarta part de la **població de 15 anys i més** té la **pressió alta** (24,0%), sense diferències entre homes i dones. La proporció de persones amb la pressió alta és més elevada en els grups de més edat (sobretot a partir dels 65 anys), entre les persones que pertanyen a les classes més desfavorides (26,4% la classe III i 16,8% la classe I) i entre les que disposen d'un nivell d'estudis més baix (44,4% les que tenen estudis primaris o no en tenen i 14,4% les persones amb estudis universitaris). No s'observen diferències per regió sanitària. La prevalença de pressió alta mostra una tendència creixent des de 1994 fins a 2013, moment en què s'estabilitza.
- El 8,5% de la **població de 15 anys i més** pateix **diabetis**. Aquesta prevalença és més elevada en els grups de més edat (25,6% les persones de 75 anys i més), entre les classes socials menys afavorides (9,7% la classe III i 4,8% la classe I) i entre les persones amb un nivell d'estudis baix (18,6% les que tenen estudis primaris o sense estudis i 3,2% les que tenen estudis universitaris). No s'observen diferències per regió sanitària. La prevalença de la diabetis presenta una tendència estable des de 2010.
- La meitat de la **població de 18 a 74 anys** té **excés de pes** (sobrepès o obesitat), 58,1% els homes i 40,5% les dones. El 34,5% té **sobrepès** (42,3% els homes i 26,5% les dones) i el 14,9% **obesitat** (15,8% els homes i 13,9% les dones). El sobrepès augmenta amb l'edat. La prevalença d'excés de pes, tant de sobrepès com d'obesitat, és més elevada entre les persones de la classe menys afavorida i les persones amb estudis primaris o sense estudis, tant en homes com en dones. La Regió Sanitària Terres de l'Ebre té un percentatge d'excés de pes (61,4%) i de sobrepès (41,5%) superior al de Catalunya (49,3% i 34,5%, respectivament). Des de 2006, la tendència de l'obesitat és creixent i la del sobrepès es manté estable. Respecte a la **població de 6 a 12 anys**, el 36,3% té **excés de pes** (39,1% els nens i 33,2% les nenes), el 24,8% té **sobrepès** i l'11,5% té **obesitat**. El sobrepès afecta per igual nens i nenes (24,5% i 25,2%,

respectivament), però l'obesitat és més freqüent entre els nens (14,6%) que entre les nenes (8,0%). La prevalença d'obesitat és més elevada en les classes més desfavorides (15,5% la classe III i 5,1% la classe I). No s'observen diferències per regió sanitària. En els darrers anys, la prevalença de sobrepès mostra una tendència creixent en tots dos sexes, mentre que la prevalença d'obesitat decreix tant en nens com en nenes.

- El 6,2% de la **població de 15 anys i més** pateix **depressió major o depressió major severa**, (3,6% dels homes i 8,8% de les dones). Aquest percentatge augmenta amb l'edat (sobretot a partir dels 75 anys, que és del 9,0%) i és més elevat entre les persones que pertanyen a la classe social menys afavorida (7,2% la classe III i 3,5% la classe I) i entre les persones amb un nivell d'estudis més baix (9,4% les que tenen estudis primaris o no en tenen i 4,3% les persones amb estudis universitaris). No es disposa de resultats d'aquest indicador per regió sanitària ni d'evolució, perquè l'instrument de mesura s'inclou a l'ESCA per primera vegada l'any 2017.
- El 5,1% de la **població de 4 a 14 anys** (5,6% els nens i 4,5% les nenes) té probabilitat de patir un problema de **salut mental**. No s'han trobat diferències segons el sexe, la classe social, el nivell d'estudis de la mare ni la regió sanitària. La probabilitat de patir problemes de salut mental en aquesta població mostra una tendència creixent des de 2014.
- El 37,7% de la **població de 15 anys i més** pateix una **malaltia o un problema de salut crònic** o de llarga durada (34,6% els homes i 40,6% les dones). La prevalença augmenta a mesura que els grups són de més edat (sobretot a partir dels 65 anys, en què el percentatge supera el 65%), entre les persones de classe social menys afavorida (més del 39% les persones de classe II i III) i entre aquelles que tenen un nivell d'estudis més baix (53,0% les que tenen estudis primaris o no en tenen i 29,9% les persones amb estudis universitaris). La Regió Sanitària Lleida té un percentatge de persones que tenen algun problema de salut crònic (30,5%) més baix que el de Catalunya. La proporció de població que pateix una malaltia o un problema de salut crònic ha augmentat des de 2010 fins a 2013, i a partir d'aquest any ha disminuït lleugerament. Els **principals trastorns de salut** que pateix o ha patit la població són els relacionats amb malalties de l'aparell locomotor (artrosi, artritis o reumatisme i mal d'esquena crònic lumbar o dorsal i cervical) i amb malalties de l'aparell circulatori (pressió alta i colesterol elevat), a més de la depressió o l'ansietat i la migranya o els mals de cap freqüents. La morbiditat entre els homes està relacionada en primer lloc amb malalties de l'aparell circulatori (pressió alta i colesterol elevat), seguit de malalties de l'aparell locomotor (mal d'esquena lumbar o dorsal i artrosi, artritis o reumatisme); mentre que entre les dones és a la inversa, en primer lloc se situen les malalties de l'aparell locomotor (artrosi, artritis o reumatisme i mal d'esquena lumbar o dorsal i cervical), seguit de malalties de l'aparell circulatori (pressió alta). A més, les dones pateixen en major percentatge que els homes de depressió o d'ansietat, de migranyes o de mals de cap freqüents, d'anèmia i d'al·lèrgies cròniques. En la **població de 0 a 14 anys**, el 12,6% pateix una **malaltia o un problema de salut crònic** o de llarga durada (15,2% els nens i 9,9% les nenes). Els problemes de salut més freqüents que pateix o ha patit la població de menys de 15 anys són bronquitis de repetició (11,3%), problemes crònics de pell (10,6%), otitis de repetició (8,5%),

al·lèrgies cròniques (6,6%) i enuresi (6,5%). Els nens pateixen amb més freqüència de bronquitis de repetició que les nenes (13,1% i 9,4%, respectivament) mentre que les nenes pateixen amb més freqüència de problemes crònics de la pell (9,8% els nens i 11,5% les nenes).

- La prevalença de **persones de 15 anys i més** que estan **limitades per dur a terme activitats de la vida diària** a causa d'un problema de salut és del 15,2% (13,4% els homes i 17,0% les dones). El percentatge més elevat es troba entre les persones de 75 anys i més (40,2%), les que pertanyen a classes socials menys afavorides (17,2% la classe III i 9,6% la classe I) i les que tenen un nivell d'estudis més baix (28,9% els que tenen estudis primaris o no en tenen i 8,2% els que tenen estudis universitaris). Les prevalences a la Regió Sanitària Girona (9,6%) i Alt Pirineu i Aran (10,3%) estan per sota de la de Catalunya. Des de 2010, la tendència del percentatge de persones amb limitació ha anat decreixent, tot i que el 2017 s'observa un repunt, tant en homes com en dones.
- El 14,5% de la **població de 15 anys i més** pateix alguna **discapacitat** o limitació permanent (12,4% els homes i 16,5% les dones) i una de cada deu persones té manca d'autonomia personal, és a dir, **necessita l'ajuda d'altres persones** per dur a terme activitats habituals de la vida diària a causa d'un problema de salut (7,0% els homes i 12,3% les dones). Totes dues prevalences augmenten a mesura que les persones pertanyen a grups de més edat i són més elevades entre les persones dels grups socioeconòmics més desfavorits i amb un nivell d'estudis més baix. La Regió Sanitària Terres de l'Ebre té una prevalença de persones amb discapacitat (19,8%) superior a la de Catalunya, i la Regió Sanitària Girona té una prevalença de persones que necessiten l'ajuda d'altres (6,9%) inferior a la de Catalunya. La tendència del percentatge de discapacitat i del de manca d'autonomia és decreixent. El percentatge de **població de 0 a 14 anys** que pateix alguna discapacitat o limitació permanent és del 2,6% (3,2% els nens i 1,9% les nenes). El percentatge arriba al 3,8% quan la mare del menor té estudis primaris o no en té. No s'han trobat diferències per regió sanitària. L'evolució d'aquest indicador mostra molta variabilitat al llarg dels anys analitzats.
- El 5,4% de la **població de 15 anys i més** té un **suport social deficient o pobre** (4,9% els homes i 5,9% les dones), sobretot les persones entre 65 i 74 anys (9,7%). No s'observen diferències per classe social ni per nivell d'estudis i no es disposa de resultats per regió sanitària ni d'evolució d'aquest indicador per un canvi de l'instrument de mesura l'any 2017.

2. Comportaments relacionats amb la salut

- La prevalença del **consum de tabac** (diari i ocasional) en la **població de 15 anys i més** és del 24,0% (29,7% els homes i 18,5% les dones) i una de cada deu persones està **exposada al fum ambiental del tabac a la llar**. El consum de tabac és superior en grups d'edat més joves, en les classes socials menys afavorides i entre les persones amb un nivell d'estudis secundaris o més baix. No s'han trobat diferències per regió sanitària en el consum de tabac, però sí en l'exposició al fum ambiental a la llar, en què el percentatge de la Regió Sanitària Camp de Tarragona està per sobre del de Catalunya. El percentatge del consum de tabac ha disminuït en el període 1994-2017. L'any 2017, però, aquesta tendència decreixent només s'observa entre les dones, ja que entre els homes sembla que hi ha hagut un petit augment, fet que posa de manifest una diferència més gran segons el sexe. Pel que fa al percentatge de població exposada al fum ambiental del tabac a la llar, continua disminuint des de 2006. El 14,7% dels **infants de 0 a 14 anys conviu amb alguna persona que fuma dins la llar** (14,3% els nens i 15,2% les nenes). Aquesta exposició és més freqüent entre nens i nenes de classes socials més desfavorides (10,0% la classe I i 17,6% la classe III) i quan la mare té un nivell d'estudis baix (8,3% les universitàries i 21,5% les que tenen estudis primaris o sense estudis). La Regió Sanitària Camp de Tarragona presenta un percentatge superior al de Catalunya i la Regió Sanitària Girona, un percentatge més baix. Des de 2010, la tendència de l'exposició al fum ambiental del tabac a la llar és decreixent.
- La prevalença del **consum de risc d'alcohol** en la **població de 15 anys i més** és del 3,4% (5,4% els homes i 1,5% les dones) i és superior entre les persones de 15 a 44 anys (4,3%). No s'observen diferències per classe social ni pel nivell d'estudis. La Regió Sanitària Alt Pirineu i Aran té un percentatge (7,0%) superior al de Catalunya. L'evolució de la prevalença del consum de risc d'alcohol des de 1994 mostra una tendència erràtica.
- El 79,4% de la **població de 15 anys i més dorm** entre 6 i 8 hores diàries (81,2% els homes i 77,7% les dones). Aquesta proporció disminueix a mesura que les persones són de més edat (especialment a partir dels 65 anys) i és superior entre les persones de la classe social més afavorida (87,8%) i entre les persones amb estudis universitaris (87,3%). No s'observen diferències per regió sanitària. L'evolució d'aquest indicador es manté estable des de 2002, tot i que s'observa un lleuger descens els dos darrers anys. El 76,4% de la **població de 0 a 14 anys dorm** 9 hores o més al dia de mitjana. Aquesta proporció és més alta quan els menors pertanyen a classes socials més benestants i a famílies amb mares amb un nivell d'estudis més alt.
- Vuit de cada deu persones d'**entre 15 i 69 anys** té un nivell d'**activitat física saludable** (82,8% els homes i 78,5% les dones). El percentatge és més elevat entre els homes de la classe social més benestant (87,8%). La Regió Sanitària Alt Pirineu i Aran té una proporció d'activitat física saludable (86,0%) per sobre de la de Catalunya i la Regió Sanitària Girona, per sota (76,2%).

La prevalença d'activitat física saludable augmenta des de 2010 i el 2017 s'estabilitza. El 31,2% de la **població de 3 a 14 anys** té un estil d'**oci actiu**, és a dir, com a mínim fa una hora al dia d'esport o de joc al parc o al carrer (33,6% els nens i 28,7% les nenes). No s'observen diferències per classe social, nivell d'estudis de la mare ni regió sanitària. La tendència ascendent observada des de 2010 es va trencar durant el bienni 2015-2016, a partir del qual se n'ha anat reduint el percentatge.

- Respecte a **la mobilitat**, el mitjà de transport més utilitzat pels homes de **15 anys i més** en els seus desplaçaments quotidians és el vehicle de motor, cotxe o moto (50,6%). Entre les dones, el percentatge tant pel que fa als desplaçaments amb vehicle de motor (37,1%) com a peu (36,0%) és similar. Per grup d'edat, els adults joves fan servir el cotxe o la moto en una proporció més elevada, mentre que anar a peu és el mitjà de transport principal de les persones de 65 anys i més. L'ús d'**elements de seguretat en el transport** (cadireta, elevador, cinturó de seguretat) és del 94,5% entre la **població de 0 a 14 anys**, sense diferències per sexe, classe social, nivell d'estudis de la mare ni regió sanitària. Des de 2015, s'observa un lleuger augment d'aquest percentatge. El **mitjà de transport habitual per anar al centre educatiu** de la **població de 3 a 17 anys** és el desplaçament a peu (62,3%), seguit del vehicle privat (28,1%), el transport públic (7,8%) i la bicicleta (1,1%). El desplaçament a peu és més freqüent entre els nens i nenes de la classe social més desfavorida i entre els que tenen mares sense estudis o amb estudis primaris. La utilització del cotxe o de la moto és més habitual entre els nens i nenes de la classe més benestant i entre els que tenen mares amb estudis universitaris.
- El 61,1% de la **població de 15 anys i més** fa un seguiment adequat de les recomanacions de la **dieta mediterrània** (56,6% els homes i 65,3% les dones). El seguiment de la dieta mediterrània augmenta a mesura que ho fa l'edat i és més elevat entre les persones de la classe social més benestant (68,5%) i entre les que tenen estudis universitaris (68,5%). Les regions sanitàries Alt Pirineu i Aran (74,7%), Lleida (70,5%), Barcelona (67,6%) i Girona (66,2%) tenen percentatges superiors al del conjunt de Catalunya. Des de 2015, l'adherència a la dieta mediterrània mostra una tendència decreixent. Una tercera part de la **població de 3 a 14 anys** fa un **consum freqüent de productes hipercalòrics** (29,8% els nens i 34,8% les nenes). El percentatge és més elevat entre la població que pertany a classes socials menys afavorides (25,5% la classe I i 36,6% la classe III) i la que té mares amb un nivell d'estudis baix (26,3% les universitàries i 48,3% les que tenen estudis primaris o sense estudis). La Regió Sanitària Girona (21,1%) presenta un percentatge per sota del conjunt de Catalunya i la Regió Sanitària Lleida, per sobre (45,3%). La tendència d'aquesta prevalença és creixent des de 2014.
- Nou de cada deu **dones de 50 a 69 anys** es fa periòdicament una **mamografia** i gairebé vuit de cada deu **dones de 25 a 64 anys**, una **citologia vaginal** periòdica. El percentatge de dones que es fan una citologia vaginal periòdica és més elevat entre les dones de les classes més benestants (87,7%) i inferior entre aquelles que tenen estudis primaris o sense estudis (66,8%). No s'observen diferències per regió sanitària en els dos indicadors. La pràctica periòdica de la

mamografia i de la citologia vaginal en els grups prioritzats mostra un creixement entre 1994 i 2010 i s'estabilitza a partir d'aquest any.

- El 46,2% de la **població de 50 a 69 anys** s'ha fet alguna vegada una prova de **sang oculta en femta** amb finalitats preventives (47,6% els homes i 44,9% les dones). No s'observen diferències per classe social o nivell d'estudis. El percentatge de persones de 50 a 69 anys que s'han fet alguna vegada una prova de sang oculta en femta a les regions sanitàries Lleida i Alt Pirineu i Aran és superior a la de Catalunya, mentre que el de les regions sanitàries Camp de Tarragona i Barcelona se situa per sota. De 2012 a 2015, el percentatge es manté estable i a partir d'aquest any s'observa un creixement degut, segurament, a l'expansió del Programa de detecció precoç del càncer de còlon i recte durant el darrer trimestre de 2015.
- El 53,5% de la **població de 15 anys i més** es **pren la pressió arterial** de manera periòdica (52,5% els homes i 54,5% les dones) i el 56,9% **es revisa** periòdicament el nivell de **colesterol a la sang** (54,6% els homes i 59,1% les dones). Aquestes dues pràctiques preventives augmenten a mesura que els grups són de més edat i són més freqüents entre les persones amb un nivell d'estudis baix. El percentatge de població que es pren la pressió arterial periòdicament a la Regió Sanitària Alt Pirineu i Aran és superior al de Catalunya. Pel que fa al percentatge de població que es revisa periòdicament el nivell de colesterol a la sang, les regions sanitàries Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre el tenen per sota del percentatge del conjunt de Catalunya i les regions Alt Pirineu i Aran i Barcelona el tenen per sobre. La tendència en el període 2010-2017 es manté estable per a totes dues pràctiques preventives.
- El 54,8% de la **població de 5 a 14 anys** es **raspalla les dents com a mínim dos cops al dia** (52,1% els nens i 57,7% les nenes). El percentatge és més baix entre els nens i les nenes de mares amb estudis primaris o sense estudis (39,2%). La Regió Sanitària Girona (44,3%) presenta un percentatge per sota de Catalunya. La tendència d'aquest indicador es manté estable en el període analitzat.

3. Ús de serveis sanitaris i grau de satisfacció

- El 28,0% de la **població general** disposa de **dobla cobertura sanitària**, pública i privada (25,8% els homes i 30,1% les dones). El percentatge disminueix a mesura que els grups són de més edat (18,1% els majors de 74 anys) i és inferior en les classes socials més desfavorides (49,9% la classe I i 16,7% la classe III) i entre els que tenen un nivell d'estudis més baix (48,7% els universitaris i 9,0% els que tenen estudis primaris o no en tenen). Les regions sanitàries Catalunya Central (15,7%), Terres de l'Ebre (16,3%), Camp de Tarragona (21,9%) i Girona (23,2%) tenen percentatges per sota dels del conjunt de Catalunya. La doble cobertura presenta una tendència creixent entre 1994 i 2010, moment a partir del qual s'estabilitza. A partir de 2012, però, s'inverteix la diferència entre sexes, de forma que les dones passen a tenir un percentatge més elevat que els homes. El 2017, el percentatge ha assolit seu màxim i han augmentat les diferències per sexe.
- El 62,5% de les **persones de 15 anys i més han pres algun medicament** els darrers dos dies (54,8% els homes i 69,8% les dones). El percentatge augmenta a mesura que augmenta l'edat (94,3% les persones de 75 anys i més) i és més elevat entre les persones que pertanyen a classes socials més desfavorides (57,2% la classe I i 62,9% la classe III) i les que tenen un nivell d'estudis baix (53,8% els universitaris i 79,2% els que tenen estudis primaris o no en tenen). No s'observen diferències per regió sanitària. Els darrers anys, el consum de medicaments es manté estable.
- El 93,4% de la **població general ha visitat un professional de la salut** el darrer any (90,1% els homes i 96,5% les dones). Les persones que han visitat amb més freqüència un professional de la salut són els més joves (96,6% els de 0-14 anys) i els més grans (96,6% els de 65-74 anys i 97,7% els de 75 anys i més). No s'observen diferències per classe social ni pel nivell d'estudis. La Regió Sanitària Terres de l'Ebre (88,3%) té un percentatge per sota del de Catalunya. El percentatge es manté també estable des de 1994.
- Gairebé tres de cada quatre persones de la **població general ha utilitzat més freqüentment els serveis sanitaris públics** durant el darrer any que els serveis privats (20,4%); el 5,3% no n'ha utilitzat cap. La població que ha utilitzat més freqüentment els serveis sanitaris públics ha visitat en un percentatge més elevat els professionals de medicina general o pediatria (91,7%), seguits dels d'odontologia (38,0%) i d'infermeria (38,0%). Els usuaris que han freqüentat principalment els serveis privats han visitat els professionals de medicina general o pediatria (63,0%), d'odontologia (56,4%), d'altres especialitats (31,1%) i d'infermeria (28,1%).
- La **satisfacció de les persones usuàries dels serveis sanitaris públics** és del 90,0%, sense diferències per sexe. La satisfacció és més freqüent entre les persones del grup d'edat més jove (94,0% en el grup de 0 a 14 anys) i les del grup d'edat més gran (91,5% els de 75 anys i més), en les classes socials més afavorides (92,1% la classe I i 89,8% la classe III) i entre les persones amb un nivell més alt d'estudis (93,1% els universitaris i 89,4% els que tenen estudis primaris o

no en tenen). La Regió Sanitària Lleida (94,1%) té un percentatge de satisfacció superior al de Catalunya, i les regions sanitàries Terres de l'Ebre (81,7%) i Camp de Tarragona (86,3%) el tenen inferior. La tendència de la satisfacció amb els serveis sanitaris públics es manté estable en el període analitzat.

- El darrer any, el 8,2% de la **població general** ha estat **ingressada** en un hospital com a mínim una nit (7,7% els homes i 8,7% les dones). El percentatge augmenta a mesura que els grups són de més edat, entre aquells que pertanyen a classes socials més desfavorides i entre els que tenen un nivell d'estudis més baix. Les regions sanitàries Lleida (5,2%) i Girona (5,8%) tenen uns percentatges inferiors a la mitjana de Catalunya. La tendència temporal d'aquest indicador no és estable.
- El 34,0% de la **població general** ha visitat un servei d'**urgències** el darrer any (32,0% els homes i 35,8% les dones). Aquest percentatge és més elevat entre la població de 0 a 14 anys (41,9%) i en la de 75 anys i més (36,5%), en els grups socioeconòmics més desfavorits (36,5%) i entre les persones amb estudis primaris o sense estudis (34,2%). La Regió Sanitària Lleida (28,7%) té un percentatge de població que ha visitat un servei d'urgències el darrer any per sota del de Catalunya. A partir de 2014, s'observa un lleuger augment d'aquest percentatge.